

Aslan AVŞARBEY / Mülkiye Başmüfettişi

Uyuşturucu ile Nasıl Mücadele Edilmez*

(KARA MİZAH) **

Bu yazıda önerilenler yapılmasına rağmen herkes uyuşturucu kullanmaya başlamamışsa veya kullananlarda bir azalma varsa “politika süreci” belirlenirken ve uygulanırken bir yerlerde hata yapılmış demektir. Geri dönüp aşamalar tek tek gözden geçirilmelidir.

Kamu yönetiminin işleyişi ile ilgili hemen hemen her çalışmada kamu hizmetlerinin nasıl sunulması gerektiği, hangi yöntem, araç, usul ve kaynakların –nasıl- kullanılacağı, hangi nitelikte personelin istihdam edilmesi gerektiği gibi hep “olması gereken” bakış açısıyla bir açıklama yapılmaya çalışılır. Bu yöntem, kendi içerisinde tutarlı bir yaklaşımdır ve pozitif-doğrusal bir bakış açısını yansıtır. Yani belirlenen/hedeflenen amaçlara ulaşılması için izlenmesi gereken yol ve yöntemlerin neler olması gerektiği ile ilgilidir. Varsayımı ise, bu yol ve yöntemler kullanıldığında sonucun istendiği şekilde olacağıdır.

Böyle olmakla birlikte, etkili olacağını düşündüğümüz bir izah tarzı ise, kamu hizmetlerinin sunumunda hangi yol ve yöntemlerin, araçların ve personelin kullanılmaması gerektiğine dikkat çeken, “olmaması gereken” bakış açısıdır.

* Bu yazı uyuşturucu ile mücadelenin sahada nasıl yapıldığına dair araştırmalar sırasında karşılaşılan mantıksızlıkların ruhumuzda yarattığı kızgınlıkların özetlenmiş halidir. Ciddiye alınmaması herkesin hayrınadır.

** Kara mizah: Yalnız güldürmeyi değil, düşündürmeyi ve yergiyi de amaçlayan mizah (TDK).

“Uyuşturucu Madde Kullanımı Toplumsal Bir Problemdir”

Birinci bakış açısının aksine, bu bakış açısı uygulamada karşılaşılan/karşılaşılabilecek olan ve hizmet sunumunu olumsuz etkileyen/etkileyecek faktörleri öne çıkarmaktadır.

Biraz zorlandığında “kamu politikası başarısızlığı” kavramının sebeplerine denk düşen bu yöntemde “sonucun başarısız olması için yapılması gerekenler” sıralanmaktadır. Teori kısmına ve kamu politikası süreçlerine fazla girmeden, -biraz da mizahi bir yaklaşımla- basit bir sistematikte bu husus ülkedeki uyuşturucu ile mücadele politikası üzerinden aşağıdaki gibi örnekendirilebilir.

Uyuşturucu ile mücadelenin arzı azaltmak, talebi azaltmak, erişimi engellemek, tedavi ve rehabilitasyon, topluma kazandırmak, istihdam gibi birçok boyutu bulunmaktadır. Bu boyutların her biri kendi içinde teknik ve bürokratik birçok süreç ve aşamalara ayrılmaktadır. Ayrıca bu boyutlardan her biri

kamu yönetimi mekanizmasında farklı farklı örgütlerin, kurumların ve birimlerin görev, sorumluluk ve yetki alanına düşmektedir.

Yukarıda değindiğimiz yöntem gereği, “uyuşturucu ile nasıl mücadele edilmez?” başlığı altındaki tespit ve önerileri şöyle sıralayabiliriz:

a) Uyuşturucu ile etkin bir mücadele yapılmaması için öncelikle bu konunun toplumun, dolayısı ile hükümetin gündemine alınmaması gerekir. Bunun için de, mücadele sürecinde yer alacak bütün kişi, kurum ve aktörlerin bu sorunu dile getirmemesi, “ülkenin uyuşturucu diye bir sorunu yok” yorumunu yaptracak şekilde olumlu tavır takınmaları elzemdir. Bu tavır her şeyin yolunda gittiğine dair kanaati güçlendirecek ve sorumluları bu konuda doğru bir politika izlediklerine inandıracaktır.

b) Uyuşturucu sorunu ile ilgili bu “genel suskunluktan” sonra, dünyadaki uyuşturucu durumunu ve bu arada ülke ile ilgili uluslararası değerlendirmeleri “es geçmek” ve ülkenin “transit ülke” olmaktan çıkıp “hedef ülke” olduğu yönündeki bazı “çatlak ses çıkaran” değerlendirmeleri de dikkate almamak, hatta tersi yönde kamuoyu oluşturmak gereklidir. Sınırlarda kaçakçılık yapıldığı iddialarının kara propaganda olduğunun altı mutlaka çizilmelidir.

c) Hükümetin gündemine girmeyen böyle bir konuda, yani “olmayan bir sorunla” ilgili olarak kamu yönetimi organlarına mücadele görevi de vermemek, var olanların da uygulanmamasını sağlamak önem-

lidir. İlla görev verilmek zorunda kalınırsa basitlikten uzak, karmaşık bir dil ve görev tanımı yapılmalıdır.

c) Hasbelkader daha önceden kurumlara görev olarak verilmiş hususular varsa, bunların da mümkün olduğu kadar çok, çeşitli ve koordine edilmesi zor birimler arasında dağıtılmasını zorlamak gerekecektir. Çünkü mücadele ile ilgili ne kadar çok sorumlu/sorunlu kurum/birim/kişi olursa amaca (mücadele etmemeye) ulaşmak da o kadar muhtemel olacaktır. Basit devlet ilkesinden uzak durulmalıdır.

d) Görev ve yetkiler mümkün olduğunca dağınık hale getirildikten sonra bunları merkezden veya taşrada il düzeyinde koordine edecek bir irade/organ/makam oluşturmaktan itinayla kaçınmak gereklidir. Bu sayede herkes canla başla başına buyruk çalışacak ve kamuoyu kamunun çabalarını görecektir. Neticede ne elde edildiğini kamu-

oyunun bilmesi o kadar önemli değildir. “İmaj her şeydir!”

e) Merkezi düzeyde gündeme girmeyen, organizasyon olarak bütünlük içinde ele alınmayan, koordinasyonuna gerek duyulmayan bir konuda muhtemel olarak ortaya çıkacak ve genel iradeyi yanlış yorumlayacak “gayretkeşlerin” de kontrol altına alınması gereklidir. Bununla kastettiğimiz nitelikli, çalışan, fedakar, vatansever ve toplumun geleceği kaygısını taşıyanları bu süreçte dahil etmemek, var olanları da “saf dışı” bırakmaktır. Maazallah, bunlar kontrol edilmezse süreç istenenin tam tersi olarak sonuçlanabilir.

f) “Uyuşturucu ile mücadele edeceğim” diye proje yapan, bir şeyler yapabilmek için ortaya çıkan-bütün yukarıdaki engellere rağmen- STK, MİA, ABC, DEF, XYZ gibi yapı, kişi, kurum ve kuruluşlara bütçenin “b”sini göstermemek en hayati bir öneme sahiptir.

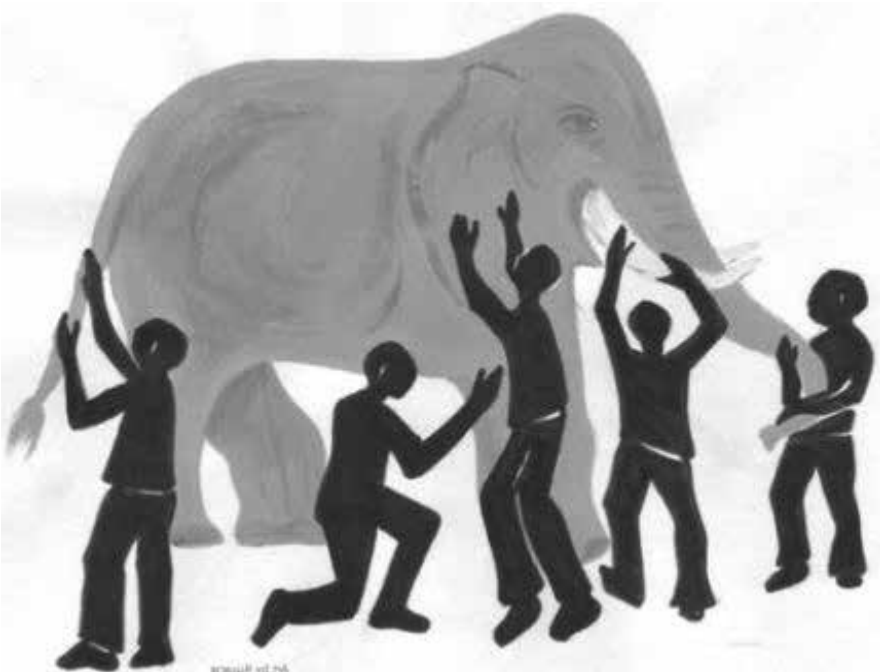
g) Yukarıdaki aşamaların devamı olarak sahadaki “uygulamamaları” da denetlemek ve değerlendirmek yanlışına düşülmemelidir. Zira merkez ne düşünüyorsa aynından fazlası taşrada “misli ile yapılmaktadır!”

h) Başarısızlığa ulaşmanın temel öğelerinden biri de “bilinç oluşturmama” faaliyetidir. Medya, eğitim kurumları, aile ve toplumun geneli uyuşturucu ve zararları hakkında zinhar bilgilendirilmemelidir.

i) Bütün bunlara rağmen hala uyuşturucuya sıcak bakmayan, uzak duran çocuk ve gençlerin bu alana zorlanması için okuldan uzaklaştırılmaları, sokakta yaşama-ya özendirilmeleri, sosyal, ahlaki, manevi değerlere sırt çevirmeye teşvik edilmeleri, aile, öğretmen ve büyüklerin sözlerini dinlememeleri konusunda yüreklendirilmeleri “uyuşturucu ile mücadele etmeme” hedefine mutlak surette olumlu etki yapacaktır.

j) Kullanılacak dilin önemi gereği, uyuşturucu maddeler “zehir” yerine “keyif verici madde” şeklinde adlandırılmalı; gençlere cazip gelen sokak jargonundaki “kafam bi milyon”, “neyin kafasını yaşıyorsun sen?” gibi güzel Türkçe ifadeler sık sık tekrarlanmalıdır.

j) Uyuşturucu kullanan “kafası güzellerin” kafasını bozacak arama, yakalama, gözaltı, yargılama ve “içeri tıkma” gibi “arkaik” adli uygulamalara girilmemelidir, mevzuatta bu “sosyal gerçekliğe” müeyyide öngören hükümlere yer verilmemelidir, var olanların da uygulanması için çaba sarf edilmelidir.

k) Olmadığı hususunda “consensus” sağlanan uyuşturucu bağımlılığının tedavisine dönük AMATEM ve ÇEMATEM gibi tesisler inşa edilmemeli, var olanlar da “atem tutem men seni” diye “ti’ye alınmalıdır. Buralarda tedavi olmak kişinin “ihtiyarına” bırakılmalı, gençleri zorla buraya getirilmemelidir.

l) Buraların bağımlılar için cazip olmaması için mutlaka hastanelerin bodrum katlarında, psikiyatri servisi ile iç içe ve bakımsız yerler bu amaçla ayrılmalı, burada çalışacak “divanelerin” de akıllanıp bu kararlarından vazgeçmeleri için ödemeler, çalışma şartları ve motive edici her unsur aşağıya doğru çekilmeli, “illa çalışmak istiyorum” diyen olursa bunlara psikiyatriden rapor aldırılmalıdır.

m) “Her konuda tek sorumlu” olma yolundaki yerel yönetimlere var olmayan uyuşturucu sorunu ile ilgili görev ve sorumluluk verilmemeli, kendileri zahmete sokulmamalıdır.

n) Olmaz ya, diyelim ki uyuşturucu bağımlısı birisi yakalandı, tedavi olmak istedi, -yine olmaz ya- tedavi süresini de tamamladı; kendisi hemen “geldiği yere geri

salınmalı”, sosyal rehabilitasyon, istihdam gibi konulara gerek duyulmamalı ki, bu arkadaş kısa süre sonra uyuşturucuya “kaldığı yerden devam” edebilsin.

o) Süreç yukarıdaki maddelerde “dokundurulduğu” gibi işledikten sonra, mücadelenin nasıl yapılmadığının yazılı delili olan binlerce sayfalık raporlar hazırlanmalı ve bunlar kimseye gösterilmemelidir ki, “şeffaflık, katılım” diye ortaya çıkacakların önü kökten kesilsin. Taşrada yapılmayanlar, yapılmış ve büyük başarı elde edilmiş gibi merkeze raporlansın her ihtimale karşı. Öyle ya “sadece kendini kandırmak” yetmez, “merkezi” de kandırmak gerekir ki bu konuyla ilgili “politika geliştirmeme” de etkili olunabilsin.

Bütün yukarıdakilere rağmen herkes uyuşturucu kullanmaya başlamamışsa veya kullananlarda bir azalma varsa “politika süreci” belirlenirken ve uygulanırken bir yerlerde hata yapılmış demektir. Geri dönüp aşamalar tek tek gözden geçirilmelidir.

Not: Bu yazıdaki amacı doğru yorumlayıp “tersine iş yapabilecek” kapasitede olanları da (e) bendindeki uygulamalara dahil etmek gerekecektir.

Madde Bağımlılığı ÇIKMAZ SOKAK